

FITXA I PRESENTACIÓ DEL DISC “VILADESAU”

Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona

Presentació del disc:

10 de març del 2018 a les 19h al Espai Ter de Torroella de Montgrí.

Fitxa tècnica:

Títol: Viladesau

Artista: Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona. Marcel Sabaté, director

Enregistrat als **Estudis 44.1** d'Aiguaviva (Girona)

els dies 16 i 25 d'octubre, 2 i 10 de novembre

Tècnics de so: **Toni París i Carles Xirgu**

Producció musical: **Jordi Molina**

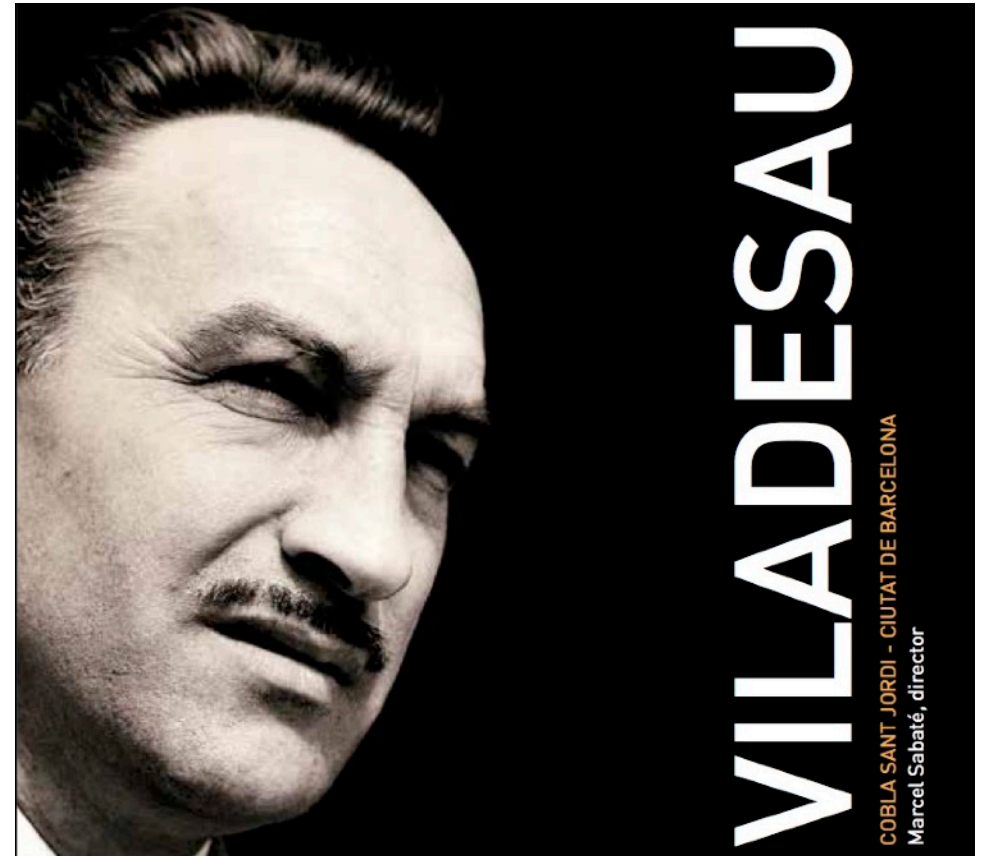
Coordinació de la producció: **Pep Moliner**

Producció, revisió de textos i edició: **SJProduccions**

Text del llibret: **Jordi Molina**

Fotografies: **Fons família Viladesau**

Disseny i maquetació: **Ártico disseny creatiu**

INTRODUCCIÓ

Una efemèride com la commemoració del centenari del naixement del mestre Ricard Viladesau, no podia passar desapercibuda per la nostra cobla, a les files de la qual hi tenim un dels seus deixebles més destacats: Enric Ortí, a la tenora solista, així com el destinatari de Com un passerell, sardana obligada de flabiol amb variacions: Marcel Sabaté –director titular de la cobla Sant Jordi -, el qual es va fer càrrec, justament, de revisar les esmentades variacions, de caire virtuosístic, per al seu instrument.

El pes específic de la seva figura en l'àmbit coblístic deixant-nos, d'una banda, un llegat importantíssim de sardanes, que perdura de forma ben viva a les programacions de la majoria de ballades i concerts que es fan arreu del nostre país any rere any, així com la llegenda que es va crear entorn a la seva faceta de virtuós de la tenora, apadrinada per les paraules del mestre Pau Casals, han constituït per a nosaltres un deure i, a la vegada, un repte, a l'hora de seleccionar i presentar els títols que configuren el disc que teniu a les mans.

Les dates d'enregistrament estaven programades al voltant del passat u d'octubre. Els importants esdeveniments polítics i socials que van ocórrer aquells dies al nostre país van alterar el calendari pactat, i les emocions viscudes per cadascun de nosaltres a l'estudi de gravació van transcendir les estrictament musicals. Com a entitat cultural que som, voldríem dedicar aquest treball a les persones que han estat empresonades per defensar els seus ideals polítics, així com als membres del govern que es van haver d'exiliar per defensar les nostres institucions, amb una menció especial pel conseller de cultura, Lluís Puig.

Cobla Sant Jordi – Ciutat de Barcelona. Gener de 2018

ENGLISH

An anniversary such as the centenary of the birth of the maestro Ricard Viladesau, could not go unnoticed by our *cobla*, in whose ranks of we have one of his most outstanding disciples: Enric Ortí, the Catalan shawm soloist, as well as the person to whom the “Com un passerell” sardana for the flabiol with variations is dedicated: Marcel Sabaté, the current conductor of the Sant Jordi Cobla, who is responsible precisely for review the aforementioned variations, of a virtuosic nature, for his instrument.

The specific importance of Viladesau in the area the *cobla* who left us, on the one hand, a very important legacy of sardanas, which is very much alive in the set lists of the majority of dances and concerts that take place throughout our country year after year, and on the other his legendary status as a virtuoso of the Catalan shawm, acknowledged by words of the maestro Pau Casals, have constituted a duty to us and, at the same time, a challenge, in choosing and presenting the titles that make up the disc that you have in your hands.

The recording dates were scheduled for last October. The important political and social events that happened in those days in our country altered the agreed schedule, and the emotions experienced by each one of us in the recording studio went beyond the strictly musical. As a cultural entity, we would like to dedicate this work to those who have been jailed for defending their political ideals, as well as to the members of the government that had to go into exile to defend our institutions, with a special mention for the minister of culture, Lluís Puig.

Cobla Sant Jordi - City of Barcelona. January 2018

Ricard Viladesau i Caner (Calonge, 18 gener 1918 - Barcelona, 26 gener 2005)

Ha estat possiblement el músic més influent i popular en la història de la música de cobla de la segona meitat del segle XX. Un personatge de llegenda, el gran tenorista que damunt l'empostissat constituïa tot un espectacle, el compositor de sardanes d'èxit aclaparador, l'empordanès arrauxat i de fort caràcter que va aconseguir l'excel·lència en el seu art. El gran divo de la música de cobla que va atraure la mirada de molts intel·lectuals de l'època, com Josep Pla, Josep Maria de Segarra, Oriol Martorell, Modest Cuixart, Xavier Montsalvatge, Frederic Mompou o Pau Casals, que li van manifestar la seva profunda admiració.

Com a intèrpret de tenora va ser un cas prodigiós. Amb una formació totalment autodidacta i en un entorn poc propici, va assolir un nivell d'interpretació totalment desconegut fins aleshores. Durant tres dècades, formant part de la cobla orquestra Caravana (1943-1950) i posteriorment de La Principal de la Bisbal (1950-1970), Viladesau esdevé el sobirà indiscutible de la tenora, l'home de condicions úniques, capaç de traduir amb la màxima eloqüència els passatges més compromesos i delicats del repertori sardanista.

Quan es fa un primer acostament a la seva figura, el més gran interrogant que es planteja és poder entendre com un jove nascut a principis del segle XX en un petit poble del Baix Empordà, en moments de gran conflictivitat social, sense cap referent proper i una inexistent formació musical acadèmica, va poder assolir tal grau de virtuosisme en la interpretació de la tenora. S'ha de recordar que la guerra civil esclata quan només tenia 18 anys, que l'any 1938 és cridat a files i que una vegada acabada la guerra, va haver de fer el servei militar corresponent. Tot i que durant aquest període va seguir en contacte amb la música, formant part de bandes militars, és evident que no van ser les condicions idònies en una etapa importantíssima per la formació i consolidació del seu futur com a músic.

La resposta és clara: Viladesau era posseïdor d'un talent extraordinari. Però és necessari quelcom més, i per convertir el talent en excel·lència han de coincidir diverses circumstàncies que en ell es van donar de manera aclaparadora. Per una banda, posseïa una habilitat natural i una capacitat física cap a l'instrument totalment innates: un so mascler i avellutat, un important to muscular en el llavi i un gran "fiato" que li van permetre desenvolupar una musicalitat inusual per l'època. Decisiva també va ser la seva actitud passional cap a la música, la voluntat i motivació per millorar sempre, i de manera continuada, en qualsevol de les facetes del seu

ofici. I si a tot això afegim que malgrat les dificultats, aquest enorme talent va trobar en el seu destí les condicions externes per poder expandir-se i expressar-se, ens haurem acostat una mica més a la comprensió del fenomen Viladesau.

Paral·lelament a la seva faceta d'instrumentista, el seu interès per la composició comença ben aviat, i a l'edat de quinze anys escriu la que seria la seva primera sardana, *Records de Torre Valentina*. Va compondre havaneres, boleros, obres corals, pasdobles i alguna obra de format lliure per a cobla, però la sardana fou la seva gran passió, el verdader motor i finalitat última de la seva gran dedicació en aquesta tasca.

Sense formació acadèmica reglada i basat en el seu immens talent, el que ell irònicament anomenava "Conservatori Viladesau", va anar formant-se fins a aconseguir un estil propi, una original manera d'escriure que li va proporcionar immediatament una molt bona acollida del públic sardanista i la crítica especialitzada. Amb una acurada instrumentació, fruit del seu profund coneixement de la cobla, i melodies inspiradíssimes, moltes de les seves sardanes es van convertir en veritables "hits", interpretades i demanades arreu, des del primer moment de la seva estrena.

Viladesau, en una entrevista i preguntat per quina era la seva sardana ideal, va respondre: *"Penso que les sardanes han de ser balladores. Cal tenir present que la sardana és una dansa, i que per tant no té cap sentit complicar-la en la seva realització i en la seva execució. És lícit que hi hagi una certa dificultat interpretativa que permeti demostrar la capacitat del músic, però també és normal que el ballador en pugui gaudir plenament sense problemes"*.

El seu catàleg de sardanes el conformen 212 obres d'estils variats amb un característic i rigorós segell de qualitat, i en aquest enregistrament que la Cobla Sant Jordi ha realitzat per commemorar el centenari del naixement del músic calongí, hi trobareu les més representatives.

En el primer cd, sardanes emblemàtiques del seu repertori de concert, com *Marona (1951)*, *Girona 1808 (1963)*, *Presència de Pep Ventura (1972)* o *Alt Empordà (1973)*, al costat d'obres més populars que van assolir un molt gran èxit com *La sardana de Llafranc (1960)*, *La Vall de Calonge (1982)*, *Colometa (1984)* o *Niu d'amor (1985)*. En el segon, les sardanes anomenades "obligades": sardanes de gran dificultat tècnica que han esdevingut veritables reptes i obres de referència pels instrumentistes de cobla. Viladesau en va compondre 63, i una gran part són de tenora, encara que en va escriure per a tots els instruments de la cobla i

amb combinacions diverses. Obligades històriques com *Aquell rossinyol* (1954), *Oca amb naps* (1956), *Sal i pebre* (1958), *A en Ramon Rosell* (1961), *L'avi Enric* (1975), *Llibertat* (1977), *Sa Palomera* (1978), *Com un passerell* (1983) o *Cel amunt* (1986) són interpretades en aquest cd pels solistes de la Cobla Sant Jordi d'una manera excepcional, en una gran demostració del virtuosisme de la major part dels seus components, i posant en evidència el gran nivell i la maduresa adquirida per aquesta formació, generadora els últims anys dels projectes musicals més originals i interessants en el món de la cobla.

Jordi Molina

ENGLISH

Ricard Viladesau i Caner (Calonge, 18 January 1918; Barcelona, 26 January 2005)

He was possibly the most influential and popular musician in the history of *cobla* music in the second half of the 20th century. A legendary character, the great Catalan shawm player who put on a real show on stage, the overwhelmingly successful sardana composer, the man from the Empordà with a fiery and strong character who achieved excellence in his art. The great divo of *cobla* music that attracted the eyes of many intellectuals of the time, such as Josep Pla, Josep Maria de Segarra, Oriol Martorell, Modest Cuixart, Xavier Montsalvatge, Frederic Mompou or Pau Casals, who expressed their profound admiration for him.

As a player of the Catalan shawm he was a prodigious. He was completely self-taught in unfavourable circumstances, and he achieved a level of performance that had not been witnessed before. For three decades, as part of the Caravela *cobla* orchestra (1943-1950) and later of the La Principal de la Bisbal (1950-1970), Viladesau became the undisputed king of the Catalan shawm, a man of unique skills, capable of translating with the maximum eloquence the most challenging and delicate passages of the sardana repertoire.

When first researching this personality, the biggest question that arises is how a young man born at the beginning of the 20th century in a small village in the Baix Empordà, during a time of great social upheaval, without any close reference and no academic musical training whatsoever, could achieve such degree of virtuosity in the playing of the Catalan shawm. We should

remember that the civil war broke out when he was only 18 years old, and that in 1938 he was conscripted and that once the war had finished, he had to do the corresponding military service. Although during this period he continued to be in contact with music, as a member of military bands, it is obvious that they were not the ideal conditions in a very important moment for his development and consolidation as a future musician.

The answer is clear: Viladesau possessed an extraordinary talent. But something else is required, and to turn talent into excellence, many factors must converge which in his case happened overwhelmingly. On the one hand, he possessed a wholly innate natural ability and physical capability with the instrument: a masculine and velvety sound, strong muscle tone in the lip and a powerful “fiato” that allowed him to develop an uncommon musicality for the era. His passionate approach toward music was also decisive, the will and motivation to always improve, continuously, in all aspects of his trade. And if we add to this, despite the difficulties, that this enormous talent found in its destiny the external conditions to grow and express itself, it gives us a better understanding of the Viladesau phenomenon.

In parallel to his role as an instrumentalist, his interest in composition began early on, and at the age of fifteen he wrote what would be his first sardana, *Records de Torre Valentina*. He composed *havaneres*, *boleros*, choral works, *pasodobles* and some free format works for the *cobla*, but the sardana was his great passion, the true driver and ultimate purpose behind his great dedication to this task.

Without structured academic training and based on his immense talent, what he sarcastically called “the Viladesau Conservatory”, he trained himself until he achieved his own style, an original way of writing that was instantly well received by the sardana public and specialist critics. With a meticulous instrumentation, due to his deep knowledge of the *cobla*, and inspired melodies, many of his sardanas became true “hits”, performed and requested everywhere, from the first moment they were played.

Viladesau, when asked during an interview what his ideal sardana was, replied: *“I think that the sardana is about the dancers. Keep in mind that the sardana is a dance, and therefore it makes no sense to complicate it in the way it is played and performed. Clearly there should be a certain interpretative difficulty to demonstrate the ability of the musician, but it is also normal for the dancer to fully enjoy it without any problems”*.

His catalogue of sardanas is made up of 212 works of different styles with a characteristic and rigorous mark of quality, and in this recording that Coblà Sant Jordi has made to commemorate the centenary of the birth of the musician from Calonge, you will find the most representative of these.

His first CD contains iconic sardanas from his concert repertoire, such as *Marona (1951)*, *Girona 1808 (1963)*, *Presència de Pep Ventura (1972)* and *Alt Empordà (1973)*, along with more popular works that achieved great success such as *La sardana de Llafranc (1960)*, *La Vall de Calonge (1982)*, *Colometa (1984)* and *Niu d'amor (1985)*. The second contains the sardanas called "obligades": sardanas of great technical difficulty that have become real challenges and works of reference for *coblà* instrumentalists. Viladesau composed 63 of them and a great number are for the Catalan shawm, although he wrote for all the instruments of the *coblà* and with various combinations. Classic "obligades" such as *Aquell rossinyol (1954)*, *Oca amb naps (1956)*, *Sal i pebre (1958)*, *A en Ramon Rosell (1961)*, *L'avi Enric (1975)*, *Llibertat (1977)*, *Sa Palomera (1978)*, *Com un passerell (1983)* o *Cel amunt (1986)* are performed brilliantly on this CD by the soloists of the Coblà Sant Jordi, in a fantastic demonstration of the virtuosity of most of its members, and providing evidence of the maturity acquired by this group which over the last few years has generated some of the most original and interesting musical projects in the world of the *coblà*.

Jordi Molina

Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona

Fundada el 1983, la Cobla Sant Jordi posseeix el títol de “Cobla Ciutat de Barcelona”, atorgat per l’Ajuntament de la ciutat el 1997.

Dirigida actualment per Marcel Sabaté, cal destacar la figura de Jordi León com a director titular de la cobla des de la seva fundació i fins a l’any 2007, amb l’assessorament de Manuel Oltra en qualitat de conseller artístic.

És una formació que ofereix tot el ventall de la música per a cobla, des de les sardanes més clàssiques fins als reptes més innovadors. Compta amb una selecció dels millors instrumentistes del moment i ha estat dirigida per les batutes més importants del país.

Ha enregistrat més de vuitanta treballs, entre els quals destaquen els monogràfics dels clàssics Eduard Toldrà, Joan i Ricard Lamote de Grignon, Manuel Oltra, Rafael Ferrer, Domènec Moner, Narcís Paulís i Josep Serra; els contemporanis Marc Timón, Enric Ortí i Joan Lluís Moraleda; les fusions amb Joan Albert Amargós i Lluís Vidal, Pascal Comelade, Niño Josele, Roger Mas, Carme Canela, Raph Dumas, Grup Coses i Kaulakau; a més d’enregistraments de clàssics de la sardana o sardanes dedicades.

Més recentment ha coprotagonitzat amb la Kulbik Dance Company i el DJ Mario Nieto l’espectacle de dansa urbana “In Somni”, amb el qual va inaugurar la temporada de dansa 2015-2016 del Mercat de les Flors de Barcelona i la Fira Mediterrània de Manresa 2015.

Té els premis Enderrock (2013), Altaveu (2012) i Ciutat de Barcelona de Música (2011).

ENGLISH

Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona

The Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona was founded in 1983 and in 1997 gained the title “*Cobla Ciutat de Barcelona*” [The City of Barcelona Cobla]. Since its foundation, the cobla has explored the vast repertoire available to such ensembles, and has focussed with particular energy on concert works, programming forgotten and new pieces alongside the more familiar.

Until 2007, it was directed by Jordi León. The current conductor is Xavier Pagès, who has worked under the direction of such prestigious names as Antoni Ros-Marbà, Josep Pons, Salvador Mas, Manuel Oltra, Salvador Brotons, Manuel Valdivieso, Mireia Barrera, Josep Caballé, Virginia Martínez and Josep Vila Casañas, amongst others.

The Cobla Sant Jordi has performed in each of the counties of *Catalunya* and *El Rosselló*, frequently participating in the principle events involving Sardanas, as well as taking part in various international music festivals, especially in the Cobla Concert Cycles celebrated in the *Palau de la Música Catalana*, being the cobla in residence for the cycle “*Cobla, Cor i Dansa*” [Cobla, chorus and dancing], as well as recitals in *L’Auditori* [Barcelona’s premier concert hall], some of them in collaboration with the OBC [the Barcelona Symphony and Catalan National Orchestra].

The Cobla Sant Jordi’s varied discography consists of more than 80 titles, the most prestigious ranging from monographs devoted to the compositions of such masters as Toldrà, Lamote de Grignon, Rafael Ferrer, Domènec Moner, Josep Serra and Narcís Paulís, as well as a CD directed by *maestro* Antoni Ros-Marbà, dedicated to the all-time concert classics of the cobla repertoire.

Marcel Sabaté Reixach

Amb una solvent formació musical i una àmplia experiència en direcció, composició, interpretació i docència, Marcel Sabaté és un dels directors emergents més rellevants del panorama musical actual.

Obtingué el Títol Superior de Direcció d'Orquestra amb Matrícula d'Honor i Premi d'Honor al Conservatori Superior de Música de Barcelona. Ha realitzat postgraus i cursos de direcció amb els mestres Antoni Ros Marbà, Jordi Mora, Albert Argudo i Manuel Valdivieso.

Perfeccionà la direcció d'orquestra durant 5 anys (2006-2010) al Curs Internacional de Viena "Wiener Meisterkurse", amb Salvador Mas i Jörg Bierhance, on obtingué el primer premi i dirigí els concerts finals al Wiener Konzerthaus al front de la Vidin State Philharmonic Orchestra, la Sinfonieorchester Kaposvár i la Sinfonietta Baden.

Cal destacar la direcció de l'estrena de l'òpera del mestre Josep Soler "Die Blinde", amb textos de Rilke, que fou enregistrada per Catalunya Música i RNE4. Actualment és el director titular de la GIOrquestra, la Cobla Sant Jordi – Ciutat de Barcelona i la Cobla de l'Esmuc. Fins al 2011 exercí com a director titular de l'Orquestra de Cambra de la Garrotxa, la Cobla Simfònica Catalana i la Cobla Ciutat de Girona.

Actualment és el professor de flabiol i tamborí de l'Esmuc i del Conservatori de Música Isaac Albéniz de la Diputació de Girona.

Ha enregistrat més de 50 CD, tant de solista com de director, i ha actuat en llocs tan emblemàtics com el Palau de la Generalitat, el Palau de la Música Catalana, el Gran Teatre del Liceu, l'Auditori de Barcelona, l'Auditori de Girona, el Festival de Peralada i el Festival de la Porta Ferrada, entre d'altres.

Fou guardonat amb la Medalla al Mèrit Musical dels Premis Capital de la Sardana 2012.

Títols del disc:

CD1 Sardanes		CD2 Sardanes obligades	
1. Marona (1951)	05:09	1. Bufa-li l'ull (fiscorn) (1952)	05:04
2. En Jordi (1953)	04:09	2. Aquell rossinyol (tible) (1954)	05:22
3. Maria del Claustre (1955)	04:36	3. Oca amb naps (tible i tenora) (1955)	04:55
4. La sardana de Llafranc (1960)	04:33	4. Sal i pebre (tenora i fiscorn) (1958)	04:42
5. Ciutat del Ilac (1961)	04:27	5. A en Ramon Rosell (tenora) (1961)	05:02
6. Girona 1808 (1963)	05:30	6. Impetuosa (tible) (1970)	04:41
7. Redord d'Andorra (1966)	04:58	7. El Crit (tenora) (1971)	04:39
8. Presència de Pep Ventura (1972)	04:31	8. Cala s'Alguer (tible) (1975)	04:56
9. Alt Empordà (1973)	06:11	9. L'avi Enric (fiscorn) (1975)	04:37
10. La Vall de Camprodon (1977)	04:49	10. Llibertat (tenora) (1977)	05:14
11. La Vall de Calonge (1982)	04:59	11. Sa Palomera (trompeta) (1978)	04:51
12. Colometa (1984)	04:03	12. Com un passerell (flabiol) (1983)	10:58
13. Niu d'amor (1985)	05:01	13. Cel amunt (tible) (1986)	04:44
14. Pal de paller (1986)	04:39	14. Barcelona 92 (2 trompetes) (1986)	04:57

Solistes:

Flabiol: **Xavier Torrent**

Tible: **Ivan Alcazo**

Tenora: **Enric Ortí**

Trompeta: **Sergi Marquillas** (Sa palomera, Barcelona 92) i **Timi Rodríguez** (Barcelona 92)

Fiscorn: **Pep Moliner**

Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona

Xavier Torrent, flabiol i tamborí

Ivan Alcazo i Oriol Gibert, tibles

Enric Ortí i Josep Antoni Sánchez, tenores

Sergi Marquillas i Timi Rodríguez, trompetes

Isi López, trombó

Pep Moliner i Miquel Àngel López (CD1: 1, 2, 4, 10, 14. CD2: 4, 5, 12, 13), **Eduard Prats** (CD1: 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12. CD2: 1, 3, 6, 8, 10, 11, 14) i **Jordi Gómez** (CD1: 13. CD2: 2, 7, 9), fiscorns

Joan Druguet, contrabaix

Marcel Sabaté, director

www.coblasantjordi.cat